

Otázky k bakalářské zkoušce z činoherní režie

(měly by podníit ke stručné úvaze doložené konkrétními příklady; tato úvaha by měla vycházet nejenom ze získaných znalostí, ale i z domýšlení vlastních zkušeností ze 'scénické tvorby')

1. Konvencionální a expresivní chování a (dramatické, ev. scénické) jednání

Literatura:

Čechov, M. *Hercova cesta / O herecké technice*, Praha 2014: 152–158 (Kap. Představitivost a ztělesňování představ) **pdf**

Lukavský, R. *Stanislavského metoda herecké práce*, Praha 1978: 23–26 (Jednání „kdyby“, dané okolnosti) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e24267d0-f514-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:101426c0-0a7e-11e3-9584-001018b5eb5c>

Lukavský, R. *Být nebo nebýt (Monology o herectví)*, Praha 1981: 45–53 (V. Monolog o moderním hereckém paradoxu citu a projevu)

Vostrý, J. *Předpoklady hereckého projevu*, Praha 1990: 81–87 (Vystupovat), 93–98 (Chovat se), 103–108 (Vyjadřovat se) a 126–130 (jednat) **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, 2., rozš. vydání, Praha 2014: 5–32 (1. Umění vystupovat) **pdf**

2. Rozehrávání situace a (realisticko–psychologické a komediální či obrazově artistní) způsoby jeho motivace

Literatura:

Císař, J. *Základy dramaturgie I (Situace)*, Praha 1999 **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 resp. 2009: 39–137 (Specifické problémy režie)

<http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 132–176 (VI. Dramatický děj. První úkol režisérův) a 177–215 (VII. Divadelní scéna. Druhý úkol režisérův) **pdf**

Viz i literaturu k 10. otázce z historie a teorie činoherního divadla i ke 4. a 6. otázce z tohoto seznamu a k hereckému aspektu otázky také Vostrý, J. “Herec mezi rolí a vlastní tělesnou přítomností“, *Disk 32* (červen 2010): 33–48; zvláště důležité příklady z vlastní dramaturgické i divácké praxe!

Honzl, J. „Studie o hereckém výrazu Marie Hübnerové“, in (týž) *K novému významu umění*, Praha 1956: 97–101 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:95c68640-08c6-11e4-b1a4-005056827e52?page=uuid:ca7f29e0-1ae2-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>

Lukavský, R. *Být nebo nebýt (Monology o herectví)*, Praha 1981: 109–116 (XII. Monolog o filmovém a divadelním herectví) a 122–128 (XIV. O filmovosti hereckého projevu)

Vostrý, J. *Předpoklady hereckého projevu*, Praha 1990: 135–140 (Motivovat) **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, 2., rozš. vydání, Praha 2014: 143–165 (z kap 6. Od výrazu k jednání) a 230–248 (9. Herec a klaun) **pdf**

3. Rozehrávání situace a herecká, scénografická a specificky režijní účast na vytváření dramatického prostoru

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2009 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

Hyvnar, J. 'Rozehrávání situací' z kap. „Herci Činoherního klubu v živlu hry“, in (týž) *O českém dramatickém herectví 20. století*, Praha 2008: 262–257 **pdf**

Vostrý, J. *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996: 104–107 (Rezehrávání a tematizace) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e-11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51>

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, 2., rozš. vydání, Praha 2014: 33–55 (2. Být, či hrát); 249–284 (Herec a režisér) **pdf**

Mukařovský, J. „K umělecké situaci dnešního českého divadla“, in (týž) *Studie z estetiky*, Praha 1966: 318–325 **pdf**

Radok, A. „Divadelní novověk“, *Divadlo* 9/1962; (týž) „Ladislav Vychodil a jeviště“, *Divadlo* 6/1963; (týž) „Oč jde? O vědomí totální souvislosti“, *Divadlo* 3/1967

Lukavský, R. „Viděno z druhé strany rampy“, *O současné české režii*, Praha: DÚ 1981: 82–68 **pdf**

Grossman, J. „O výkladu jednoho textu“, *O současné české režii*, Praha: DÚ 1981: 43–52

Scherhauffer, P. *Čítanka z dejin divadelnej réžie I–IV*, Bratislava 1998–2007

4. Situace a děj: rozehrávání v prostoru a průběh v čase

Císař, J. *Člověk v situaci*, Praha 2000 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:5b1e0880-7881-11e9-ba7f-005056827e51?page=uuid:cd8d8261-5047-4110-b85d-993f9ef50b8c>

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 resp. 2009: 141–161 (Ejzenštejnovy lekce divadelní režie) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 132–176 (VI. Dramatický děj. První úkol režisérův) a 177–215 (VII. Divadelní scéna. Druhý úkol režisérův) **pdf**

Viz i literaturu ke 2. a 6. otázce tohoto seznamu; zvlášť důležité příklady z vlastní režijní i divácké praxe!

5. Příběh a hrdina, zápletka a charakter s ohledem na obecnou problematiku zpodobování a jednání v dramatu a v divadle

Gajdoš, J. *Od techniky dramatu ke scénologii*, Praha 2005 (stránky podle vlastního výběru) **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé, rozšířené vydání): 5–32 (Umění vystupovat) a 89–115 (Maska a tvář) **pdf**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 89–131 (V. Dramatická osoba. Tvorba hercova) **pdf**

Viz i literaturu k 8. otázce z historie a teorie činoherního divadla; k problematice zpodobování resp. genologie postavy viz i Vostrý, J. „Úvod do studia postavy“, *Amatérská scéna* 1982, č. 4–9 a 1983, č. 1–7, a k hereckému zpodobování viz Vostrý, J. „Herecký přístup k roli a struktura hry“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996: 184–189 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e-11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51>

6. *Herecké a mimoherecké prostředky rozvíjení jevištního jednání a jejich vztah v různých (historicky zakotvených) žánrech a stylech činoherní tvorby*

Grossman, J. *Alfred Jarry, Král Ubu (Rozbor inscencí Divadla Na zábradlí v Praze)*, Praha 1966 (DÚ)

Miholová, K. *Jarry – Grossman – Fára: Král Ubu. Rozbor inscenace Divadla na zábradlí v Praze 1964–1968*, Praha 2007

Radok, A. *Romain Rolland, Hra o lásce a smrti (Rozbor inscenace Městských divadel pražských)*, Praha 1969 (DÚ)

Mukařovský, J. „K umělecké situaci dnešního českého divadla“, in (týž) *Studie z estetiky*, Praha 1966: 318–325 **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé rozšířené vydání): 249–284 (Herec a režisér) **pdf**

Viz i literaturu k 5. a 6. otázce z historie a teorie činoherního divadla

7. *Dramatické a herecké, ev. jevištní (žádoucí) napětí; napětí a uvolnění contra přepětí (křeč) a povolenost*

Kröschlová, E. „Psychofyzické uvolnění a pracovní pojmy, které s ním souvisejí“, in *Sborník DAMU*, Praha 1966 (DÚ)

Vostrý, J. *Předpoklady hereckého projevu*, Praha 1990: 9–13 (Osvobodit se) **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 n. 2009: 99 (Časoprostorové napětí) a 184–187 (Odvrtný pohyb: dramatičnost a divadelnost) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

K otázce vztahu scéničnosti resp. divadelnosti a dramatičnosti viz i Vojtěchovský, M. / Vostrý, J. *Obraz a příběh*, Praha 2008: 19–30 (Pojmy a problémy a 241–256 (Závěr: Scénický smysl a dramatický cit) **pdf**

8. *Psychosomatické předpoklady hereckého projevu a možnosti jejich tvořivého využití; herecká individualita a herecký typ*

Chválková, L. „Žena v divadle J. K. Tyla“ 1 a 2, *Disk* 29 (září 2009): 76–87 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_29.pdf a 30 (prosinec 2009): 110–132 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_30.pdf

Sílová, Z. „O herecké dramaturgii“, in Vostrý, J. / Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 223–237 **pdf**

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé rozšířené vydání): 200–248 (Typ a téma, Herec a klaun) **pdf**

9. *Psaný text a (kultivovaný) herecký mluvní projev, ortoepie a porušování pravidel v souvislosti se stylizací*

Hůrková-Novotná, J. / Makovičková, H. *Základy jevištní mluvy 1 a 2*, Praha 1983 **pdf**

Hůrková, J. „Mluvní styl mladé generace a jevištní řeč“, *Disk* 9 (září 2004): 8–15 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_9-1.pdf

Stich, A. „Národní jazyk a jazyk dramatu“, *Disk* 5 (září 2003): 86–94 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_5.pdf

Stich, A. „Český jazyk a dramatický text v 19. století“, in *Jak rozumět českému dramatu 19. století*, Praha 2019: 14–25 **pdf**

Švarcová, Z. „Hlas jako zvon“, *Disk* 40 (červen 2012): 30–39 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_40.pdf

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 63–87 (4. Drama a rétorika) **pdf**

Vostrý, J. „Scénologie mluvního projevu“, *Disk* 40 (červen 2012): 40–50 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_40.pdf

10. *Próza a verš a jeho využívání v evropské činohře*

Frejka, J. „K verši tragédie“, in (týž) *Železná doba divadla*. Praha 1945: 77–99 [obsaženo i v souborném vydání Divadelního ústavu]

Hůrková, J. „O českém alexandrínu – nejen jevištním“, *Disk* 13 (září 2005): 121–129 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_13.pdf

Levý, J. *Umění překladu*, Praha 1963: 157–264 (druhá část věnovaná verši)

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 153–175 (Radúz a Mahulena: Scénologie slova) **pdf**

11. *Přirozenost a stylizace: styl, stylizace a stylizovanost v dramatu a scénickém projevu*

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, Praha 2014 (druhé, rozšířené vydání): 56–88 (Přirozenost a stylizace) **pdf**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 273–313 (Princip stylizace) **pdf**

Viz i literaturu k 7. otázce z historie a teorie činoherního divadla

12. *Kompozice, artikulace (členění) a rytmus a vztah jedn. elementů a (rovin, vrstev) dramatického a scénického celku*

Ejzenštejn, S. *Kamerou, tužkou i perem*, Praha 1961: 237–276 (Montáž 1938) a 277–376 (Vertikální montáž)

Honzl, J. *K novému významu umění*, Praha 1956: 246–260 (Pohyb divadelního znaku) a 265–272 (Hierarchie divadelních prostředků) **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 n. 2009: 99 (Časoprostorové napětí), 216–254 (přísl. kapitoly z Ejzenštejnových lekcí divadelní režie) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

13. *Překlad a adaptace v přísném i obrazném smyslu, v jehož rámci je „překladem“ a „adaptací“ každá inscenace*

Grossman, J. „Drama a režisérův sloh“ [Radokova inscenace Osbornova *Komika*], in (týž) *Analýzy*, Praha 1991: 112–136 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Levý, J. *Umění překladu*, Praha 1963: 111–140

Pelechová, J. „Rozbor divadelních inscenací na základě aktualizace a scénografie: Čtyři hry Henrika Ibsena v režii Thomase Ostermeiera“, *Disk 30* (prosinec 2009): 72–96, viz též Goriaux-Pelechová, J. *Divadlo Thomase Ostermeiera*, Praha 2014 **pdf**

Vostrý, J. Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 25–48 („Jak hrát antiku“ a další stránky podle vlastního výběru) **pdf**

14. *Interpretace a/nebo (sebe)výpověď: vcítění a odstup, imaginace a racionální analýza, pochopení a sebevyjádření*

Císař, J. *Česká divadelní tradice: mýtus, nebo živá skutečnost?* Praha 2011: 81–147 (II. Klasika a interpretace) **pdf**

Disk 1 (červen 2002): 65–77, 4 (červen 2003): 85–97, 5 (září 2003): 73–80, 37 (září 2011): 88–95, 39 (březen 2012): 19–36 („[*Lucerna, Clavijo, Maryša, Měsíc nad řekou, Bílá nemoc*] jako problém dramaturgický“) <https://edicedisk.amu.cz/disk-casopis-pro-studium-scenicke-tvorby/>

Grossman, J. „O výkladu jednoho textu“, in (týž) *Analýzy*, Praha 1991: 389–400 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Jobertová, D. „Textová analýza dramatu: Fungování promluvy v díle Bernarda-Marie Koltèse“, *Disk 1* (červen 2002): 55–64 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_1.pdf

Jobertová, D. „Ruy Blas v Comédie Française“, *Disk 7* (březen 2004): 65–78 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_7.pdf

Vostrý, J. „Herecký přístup k roli a struktura hry“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e->

[11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51](http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51)

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010 (II. Interpretace: stránky podle vlastního výběru) **pdf**

15. *Režisér a jeho partneři: režie jako provokace (vytváření podmínek) k tvořivé účasti všech na společném díle*

Artaud, A. *Divadlo a jeho dvojenec*, Praha 1994

Brecht, B. *Myšlenky*, Praha 1963 **pdf**

Brook, P. *Prázdný prostor*, Praha 1988 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a4aadd40-488c-11e4-8113-005056827e52?page=uuid:b8dc2980-6f84-11e4-8c6e-001018b5eb5c>

Brook, P. *Nitky času*, Praha 2004

Burian, E. F. *O nové divadlo*, Praha 1946

Craig, E. G. *O divadelním umění*, Praha 2006

Efros, A. *Divadlo má láska*, Praha 1980

Efros, A. *Povolání – režisér*, Praha 1986

Frejka, J. *Železná doba divadla*, Praha 1945

Goriaux-Pelechová, J. *Divadlo Thomase Ostermeiera*, Praha 2014 **pdf**

Götz, F. *Boj o český divadelní sloh*, Praha 1934

Grossman, J. *Analýzy*, Praha 1991 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

Hilar, K. H. *Pražská dramaturgie*, Praha 1930

Kraus, K. *Divadlo ve službách dramatu*, Praha 2001 (stránky podle vlastního výběru) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:cc6155e0-eafe-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:7d1c18c0-168d-11e3-a9a8-005056825209>

Mejerchold, V. *Rekonštrukcia divadla*, Bratislava 1978

Pilátová, J. *Hnízdo Grotowského*, Praha 2010

Scherhauffer, P. *Čítanka z dejin divadelnej réžie I–IV*, Bratislava 1998–2007

Stanislavskij, K. S. *Můj život v umění*, Praha 1946 **pdf**

Vostrý, J. *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996 (stránky podle vlastního výběru) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:cc6155e0-eafe-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:7d1c18c0-168d-11e3-a9a8-005056825209>